

Kirjoitussarjassa esitellään suomalaista tietojohtamisen tutkimusta, sen tuloksia ja tekijöitä eri puolilta maata.

Kehitä tietojohtamista systemaattisesti – se näkyy myös viivan alla

Tietojohtamisen tutkimus tänään -sarjan kolmannessa osassa vierailemme Lappeenrannan teknillisellä yliopistolla. Haastateltavinani ovat tietojohtamisen professorit Kirsimarja Blomqvist ja Aino Kianto. LUT:n Tietojohtaminen ja johtajuus -ohjelma on kasvattanut suosiotaan. Vuonna 2018 hakijamäärä yli kaksinkertaistui, samalla kun koulutus siirtyy Lappeenrannasta Lahteen. Kasvu on myös tervetullut signaali siitä, että tietojohtamisen opeille on yhä enemmän kysyntää.

Pyysin professoreilta elävän elämän esimerkkiä hyvästä tietojohtamisesta. Blomqvist mainitsee parhaillaan käynnissä olevan tietopolitiikka-valmistelun, jota Valtiovarainministeriö koordinoi. Konsepti on ollut raikas ja yllättävä: "Sen sijaan että viisi keski-ikäistä miestä kokoontuisi

jossain kabinetissa, mukaan on kutsuttu laaja asiantuntijapooli avoimesti ja vapaaehtois pohjalta." Hyvää tietojohtamisen näkökulmasta on avoin toimintatapa ja selkeä yhteiskunnallinen tavoite, joiden myötä on myös saatu tuloksia.

Kaikki inhimillinen ja mielekäs toiminta rakentuu tiedolle.

Kianto kertoo Hong Kongin tutkijavierailusta, jossa yhtenä kohteena oli monikansallinen rakennus- ja arkkitehtiyri-tytys Arup. Tiedon jakaminen on elävä ideologia läpi koko yrityksen, ihmiset todellakin jakavat sen mitä tietävät, myös yrityksen ulkopuolella. Arvo luodaan tiedosta – ja kaikki muu tekeminen perustuu tälle periaatteelle. "Oikean asenteen" lisäksi yritys on myös panostanut riittävästi resursseja tiedon viemiseksi toimintaan asti. Esimerkkinä on hyvin organisoitu sisäinen ja ulkoinen verkko ja selkeät näkymät tietoon.

"Vaikea kuvitella inhimillistä, järkevää toimintaa, joka ei kytkeytyisi tietoon"

Erittäin julkisen sektorin tietojohdaminen on kasvava suuntaus, kuten myös Johtamiskorkeakoulun Harri Laiho- nen taannoin nosti juttusarjassamme esille. Esimerkiksi Euroopan komissio ottaa ilmiön vakavasti ja on raken- tanut oman tietostrategian. Suomessa tietojohdamisen haasteena voidaan pitää yhä havaittavaa insinööriajat- telua. Haluamme uskoa, että data ratkaisee ongelmat yhdellä klikkauksella, mikä voi selittää myös lisääntyneen kiinnostuksen tiedolla johtamiseen. Se on kuitenkin vain pieni osa tietojohdamisen isompaa kuvaa, professorit muistuttavat. Kaikki inhimillinen ja mielekäs toiminta rakentuu tiedolle, tähdentää Kianto.

Tutkimuskohteet eivät Blomqvistin mukaan ole muuttuneet vuosikymmenen aikana. Rinnalle on kuiten- kin tullut uusia ilmiöitä, kuten tekoäly, ekosysteemit tai työn imu. Teemat eivät sinänsä ole erilaisia kuin muilla tutkimusyksiköillä Suomessa tai maailmalla. Ainutlaa- tuista on pikemminkin toimintakulttuuri. Esimerkiksi Technology Business Research Centerin (TBRC) perintönä jäi monitieteinen, toimialariippumaton ja kansainväli- nen yhteistyö. Uusiin ilmiöihin tartutaan nopeasti. Tämä allekirjoittaneen onkin helppo vahvistaa, sillä harvassa yliopistoyhteisössä olisi viisitoista vuotta sitten toivottu tervetulleeksi verkkoyhteisöjä käsittelevä väitösprojekti.

Tutkimukseen on kokonaisuutena tullut lisää "mus- keleita" eli sekä journalien määrää että laatua, Kianto muistuttaa. Kianto tarkastelee tutkimusryhmineen tieto- pääoman elementtejä, sen johtamisen käytäntöjä ja sitä, millainen tietopääoma on arvokkainta eri konteksteissa. Viimeisenä, vaan ei vähäisimpänä, on tietopääoman yhteys suorituskykyyn. Yli tuhannesta yrityksestä kerätty aineisto on jo tähän mennessä osoittanut, että tieto nä- kyy viivan alla: mitä paremmin johtaa tietoa, sitä parempi tulos. Tämä pätee niin innovatiivisuuteen, asiakastarpei- siin vastaamiseen kuin henkilöstön hyvinvointiin.

Käytännön hyödyt työelämään heti seuraavana maanantaina

Esimerkkinä tutkimuksen tuottamista tuloksista Blom- qvist mainitsee Tekes-projekti InnoSpring Catchin. Impro- visaatio ja nopea luottamus yhdistettiin hankkeessa uu- deksi konseptiksi. Nopean luottamuksen malli on koettu relevanttina ja käytännönläheisenä: sitä tarvitaan kaiken- laisissa kohtaamisissa ihmisten välillä. Catch-projektissa kaikkiaan 400 ihmistä eri organisaatioista osallistui. Yksi ryhmistä oli Nokian t&k -yksikön 50 tuotekehitysininöö- riä Oulussa. Osaamisen kehitysjohtaja Sari Teppola kertoi loppuseminaarissa, kuinka harjoitusta oli organisaatiossa sovellettu omassa kehityspäivässä ja se tuotti idean, joka vietiin nopeasti jatkokehitykseen maailmalle kohti mahdollista toteutusta.

Kianto nostaa esiin yhdessä yritysten kanssa raken- netun työkalupakin tietojohdamisen systemaattiseen kehittämiseen. LUT:n tietojohdamisen erityisvahvuutena on myös tiedon siirtäminen nopeasti tutkimuksesta ope- tukseen aikuismaisteriohjelman kautta.

Entä tietojohdamisen tulevaisuus? Kiannon mukaan tarvitaan laajempi yhteinen tietojohdamisen kehikko, jossa ovat sisäänrakennettuna tiedollajohtaminen ja data-analytiikka. Tämä on hyvin linjassa Olli-Pekka Heinosen ja Hermannin Hyytiälän havaintojen kanssa: "Tietoyhteiskunnasta on puhuttu vuosikymmeniä, mutta tietoon perustuvan ongelmanratkaisun ja päätöksenteon prosessit ovat edelleen kovin kotokutoisia. Edes tieto- johtamiseen ja tiedon hyödyntämiseen liittyvät kieli ja käsitteistö, varsinkaan suomeksi, eivät ole vielä kiteyty- neet jaetuiksi merkityksiksi." (SK 12.8.2018) Kehityksen eteenpäinviemiseksi olennaista on nähdä tiedon merkitys lopputuloksessa ja ottaa asia vakavasti strategisella tasolla, haastateltavani kiteyttävät.

Kehityksen eteenpäinviemiseksi olennaista on nähdä tiedon merkitys lopputuloksessa ja ottaa asia vakavasti strategisella tasolla.

LISÄTIETOJA

Tietopoliittinen selonteko <https://vm.fi/tietopoliittinen-selonteko>

Olli-Pekka Heinonen ja Hermannin Hyytiälä: Älä vertaa dataa öljyyn. Vanha ajattelu ei ratkaise uusia ongelmia työelämässä ja päätöksenteossa. SK 12.8.2018. <https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/vanha-ajattelu-ei-ratkaise-uusia-ongelmia/>